

художественного произведения: Структура, функции, типология (на материале русской прозы XIX—XX вв.): автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук / Н. А. Кожина. — Москва, 1986. — 18 с. 4. Языковая локализация. — Режим доступа : http://ru.wikipedia.org/wiki/Языковая_локализация

О. В. Мосієнко,
Житомир

ПРЕДСТАВЛЕННЯ РЕФЕРЕНТІВ У ПЕРСПЕКТИВІ УЧАСНИКІВ ПОДІЙ У ГАЗЕТНОМУ ДИСКУРСІ

Зображення референтів у перспективі учасників подій передбачає репрезентацію у газетних повідомленнях об'єктів або суб'єктів із точки зору стороннього спостерігача як особи, з позиції якої подається інформація [1: 8-10; 2: 58-62], тобто журналіста або учасника подій. Засобами представлення референтів у газетних текстах є неозначені номінативно-референційні одиниці, які характеризують об'єкти в аспекті кольору, розміру, висоти та темпоральних особливостей у зв'язку з етапами розумової діяльності людини: сприйняттям, уявою, плануванням та іменуванням. Із урахуванням сполучення неозначених номінативно-референційних одиниць із дієсловами або іменниками, котрі позначають сприйняття або мисленнєву діяльність, виокремлюємо семантичні та структурно-змістові моделі побудови неозначених фраз. Семантичні моделі відбивають структуру неозначених фраз на позначення перцептивного сприйняття, планування, уяви й іменування.

Перцептивна модель відбиває структуру неозначених фраз, які у поєднанні з присудками відображають зорове або слухове сприйняття референтів або самопрезентацію суб'єктів. Різновиди зорового сприйняття позначаються сполученням неозначених фраз з дієсловами *look*, напр., *But yesterday, Chumley's looked more like a rebel in the winter of his life, an aging, hunched old man, than the spirited character he has been known as* [The New York Times 6.04.2007, B4]; *see*, напр., *But if you're driving by the John Burroughs Middle School on a late Tuesday afternoon and you see a guy with a touch of gray in his curly hair wandering around on the field looking a little lost, toss your kids and maybe a ball and a Gatorade over the fence* [The Los Angeles Times 11.06.2010], та *watch*, напр., *The old format, watching a Republican and a Democrat squabble on a morning show, is almost nonexistent on ABC, CBS and NBC today* [The Washington Times 4.06.2007]. У наведених прикладах неозначені фрази *a rebel*; *an aging, hunched old man*; *a guy*; *a Republican* та *a Democrat* репрезентують людей з точки зору стороннього спостерігача, про що свідчать дієслова на позначення перцептивного сприйняття *looked*, *see* та *watch*.

Модель представлення уявного референта має граматичний і лексичний варіанти. Граматичний різновид відображає структуру неозначених фраз, які сполучаються з дієсловами у формі майбутнього часу, напр., *“One day I’ll be a member of the ex-presidents club”*, Mr. Bush told Bob Schieffer of CBS News in an interview last month [The New York Times 6.02.2006], або модальними дієсловами, напр., *The Bush administration is pushing what should be an obvious policy change to help those most acutely in need* [The New York Times 4.08.2007]. У першому висловленні неозначена фраза *a member* позначає майбутню роль Джорджа Буша як члена клубу колишніх президентів. У другому прикладі неозначена іменна фраза позначає зміну політики Дж. Буша, яка репрезентується як припущення, відображене модальним дієсловом *should*.

Модель іменування відображає будову неозначених фраз, що сполучаються з дієсловами, які називають сприйняті референти (*call, describe, express* та *name*), напр., *Alex Salmond, the SNP leader who hopes to become Scotland’s “first minister”, or chief executive, has described Blair as an “unquestioning client of the United States”* [The Los Angeles Times 7.05.2007]. У цьому висловленні неозначена фраза *an “unquestioning client of the United States”* характеризує Тоні Блера як „безсумнівного прибічника США”.

Сполучення неозначених фраз із дієсловом *name* відбивають іменування, напр., *This page has long argued for naming an authoritative, energetic and internationally known Middle East peace envoy* [The New York Times 25.06.2007]. Відображаючи акт номінації, неозначене словосполучення *an authoritative, energetic and internationally known Middle East peace envoy* у поєднанні з дієсловом *name* одночасно відбиває низку характеристик Тоні Блера: авторитетність, енергійність, місію міжнародного миротворення на Середньому Сході. Неозначені фрази, побудовані за моделлю іменування, репрезентують почуття й емоції особи, поєднуючись із дієсловом *express* (to show or make known a feeling, an opinion etc. by words, looks or actions [8: 442]), напр., *At best, he expresses a willingness to understand the position of those who oppose it* [The Washington Times 21.02.2008]. Неозначена одиниця *a willingness* позначає бажання, прагнення, виражене людиною.

Орієнтаційна модель відбиває будову неозначених фраз із топонімами на позначення об’єктів, від яких суб’єкт перебуває на невизначеній відстані, напр., *He was arrested for the crime, but he escaped from a Venezuelan prison before standing trial* [The Los Angeles Times 11.05.2007]. Неозначена фраза *a Venezuelan prison* позначає в’язницю як один із багатьох об’єктів, від якого віддаляється особа.

Таким чином, неозначені номінативно-референційні одиниці у газетному дискурсі відбивають сприйняття референтів із позиції стороннього спостерігача і утворюються за відповідними семантичними моделями – перцептивного сприйняття, планування, уяви й іменування. Перспективу подальшого дослідження вбачаємо у використанні отриманих результатів для зіставного аналізу неозначених номінативно-референційних одиниць англійської мови та їх українських відповідників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Єрмоленко С. С. Категорія “позиція спостерігача” у функціональному та семіотичному висвітленні / С. С. Єрмоленко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Іноземна філологія. – 2004. – № 37–38. – С. 8–12.
2. Кайда Л. Г. Позиция автора в публицистике. Стилистическая концепция / Л. Г. Кайда // Язык современной публицистики : сб. статей / отв. ред. Г. Я. Солганик. – М. : Флинта. Наука, 2005. – С. 58–66.

Ю. М. Нідзельська,
Житомир

ДО ПИТАННЯ ПРО ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ЛІНГВОКОНЦЕПТОЛОГІЇ ЯК ПРОВІДНОГО НАПРЯМУ В МЕЖАХ ЛІНГВІСТИЧНИХ СТУДІЙ

Когнітивно-дискурсивна парадигма знань, яка визнає домінування двох напрямків досліджень: когнітивної лінгвістики і дискурсивного аналізу, свідчить про когнітивно-комунікативну спрямованість сучасної лінгвістики [1, с. 17; 2]. Аналізувати мовні явища варто через їхнє використання в тексті, дискурсі.

Мета когнітивної науки – простежити за тим, як відбуваються процеси категоризації та осмислення світу [3, с. 8]. В людському мисленні існує *"унікальна властивість обробляти інформацію, яка проявляється в операціях з дискретною безкінечністю"* [4, с. 128]. Мову розглядають як універсальний засіб концептуалізації явищ дійсності. Нова галузь знання, лінгвоконцептологія, виникла наприкінці ХХ-го ст. і зарекомендувала себе як життєздатна наукова дисципліна з чітко окресленим об'єктом і предметом. Вона є *"міждисциплінарним інтегративним підходом до розуміння і моделювання свідомості, пізнання, спілкування, діяльності"* [5, с. 34]. До речі, у межах концептології виникає небезпечна тенденція: спроба до концептуалізації будь-якого слова. Відтак, лінгвоконцептологія вивчає опредмечені в мові культурні концепти.

Когнітивна лінгвістика покликана встановлювати взаємозв'язок між одиницями мови та ментальними сутностями, які вони позначають [2, с. 325]. До базових установок когнітивно-комунікативної парадигми відносять *антропоцентризм*, адже людина є активним діячем у сприйнятті потоків інформації. МКС задає зразки інтерпретації того, що сприймається, це *своєрідна сітка, накинута на наше сприйняття, на його оцінку, сукупність*